

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Талант і трагедія Марка Черемшини

До 150-річчя від дня народження

Марка Черемшини

Бібліографічний покажчик

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Талант і трагедія Марка Черемшини

До 150-річчя від дня народження
Марка Черемшини

Бібліографічний покажчик

Славутич 2024

Даний бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно–бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно–інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене 150-річчю від дня народження Марка Черемшини – українського письменника і громадського діяча, адвоката.

Посібник містить біографію М. Черемшини, публікації про його твори, видання та статті про життя і творчість, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловйова Л. О.

Відповідальний
за випуск:

Портная Н. В.

Марко Черемшина (справжнє ім'я – Іван Юрійович Семанюк) народився 13 червня 1874 року в селі Кобаки на Гуцульщині, нині Косівський район Івано-Франківської області в селянській родині. Після закінчення початкової школи в рідному селі, він навчався в гімназії в Коломиї. У 1896 році він вступив на юридичний факультет Віденського університету, де активно займався літературною діяльністю та долучився до українського студентського руху.

Черемшина розпочав свою літературну діяльність ще під час навчання. З 1896 року в чернівецькій українській газеті «Буковина» починають з'являтися перші твори молодого письменника – оповідання, поезії в прозі, художні переклади.

Основною темою його творчості стало життя гуцульського селянства. Він описував важкі умови життя простих людей, їхню боротьбу за виживання, а також їхні культурні та духовні аспекти.

Його літературні твори відзначаються високим художнім рівнем, глибоким соціальним змістом та яскравими образами. Найвідоміші з них: «Святий Миколай у гарті», «Хіба даруймо воду», «Раз мати родила», «Зведениця», «Більмо», «Село вигибає», «Село потерпає», «Бодай їм путь пропала», «Перші стріли», тощо. Автор трьох збірок новел – «Карби», «Село вигибає» та «Верховина», остання вийшла посмертно.

Черемшина був активним громадським діячем і адвокатом, захищав права українських селян та був залучений до різних культурних і громадських організацій. Він також працював вчителем та адвокатом, надаючи безкоштовну юридичну допомогу бідним селянам.

1897 році Марко Черемшина зустрівся з Іваном Франком, який став його першим літературним редактором.

У роки першої світової війни М. Черемшина жив у рідному селі Кобаки, яке опинилося в зоні найзапекліших боїв. На власні очі письменник спостерігав жахливі картини того жорстокого

часу. Побачене і пережите незабаром він відобразив в новелах про війну.

Володів 13-ма мовами, у своїх художніх перекладах не користувався підрядником.

У 1925 році у Києві вийшла збірка новел «Село вигибає», до якої увійшли вибрані новели з першої збірки, нові новели і переклади.

Окрилений успіхом, Черемшина брав активну участь у громадському житті, активно займався літературною творчістю, готував нову книжку до видання. Але раптова смерть 25 квітня 1927 року обірвала всі його творчі плани. Нові публікувалися уже посмертно. Залишилась багата літературна спадщина, яка досі є важливою частиною української культури.

На вшанування пам'яті письменника, 17 липня 1949 року у м. Снятині відкрився літературно-меморіальний музей Марка Черемшини.

Марко Черемшина є однією з ключових постатей української літератури кінця XIX–початку XX століття. Його творчість продовжує вивчатися та аналізуватися, а його твори залишаються популярними серед читачів.

Літературна спадщина Марка Черемшини

Черемшина М. На Купала на Івана: Нарис з гуцульського життя / Марко Черемшина // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст. – В 4-х кн. – Кн. 1. – К.: Аконіт, 2001. – С. 588-591.

Черемшина М. Парасочка / Марко Черемшина // Тіло чи особистість?: Жіноча телесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ-початку ХХ століття. – К: Грані-Т, 2007. – С. 119-125.

Черемшина М. Твори / Марко Черемшина // Український декамерон. Кн. 1: Дияволиця: Новели. Повість / упоряд. Р. Піхманець; післямова І. Денисюка. – К.: Довіра, 1993. – С. 65-111. – (Б-ка журн. «Лель»).

Черемшина М. Твори / Марко Черемшина // Дзвінок з минулого: Вірші, оповідання, казки, байки, загадки, приповідки: для мол. та серед. шк. віку / упоряд., заг. ред., післям. та приміт. В. І. Лучука. – К.: Веселка, 1991. – С. 171-176, 202.

Про життя і творчість

Гнідан О. Марко Черемшина / О. Гнідан // Історія української літератури. Кінець ХІХ-початок ХХ ст.: Підручник. У 2-х кн. Кн. 1 / за ред. проф. О. Д. Гнідан. – К.: Либідь, 2005. – С. 476-541.

Засенко А. Е. Черемшина Марко / А. Е. Засенко // Краткая литературная энциклопедия / гл. ред. А. А. Сурков. Т. 8. – М.: Сов. энциклопедия, 1975. – С. 457-458. – (Энциклопедии. Словари. Справочники).

Зеров М. Марко Черемшина і галицька проза / Микола Зеров // Вибрані твори; упор. Володимир Панченко. – К.: Смолоскип, 2015. – С. 566-601. – (Серія «Розстріляне відродження»).

Клічак В. Космос Марка Черемшини: Поема-цикл до 150-річчя від дня народження / Василь Клічак // Українська літературна газета. – 2024. – червень. – С. 15.

Оліфіренко С. М. Черемшина Марко / С. М. Оліфіренко, В. В. Оліфіренко, Л. В. Оліфіренко // Універсальний літературний словник-довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 387-388.

Марко Черемшина (Іван Семанюк) // Історія української культури. X зшиток. липень 1937. – К.: АТ «Обереги», 1993. – С. 435-437.

Черемшина Марко // Історія української літератури кінця ХІХ-початку ХХ ст.: Підручник / за ред. Н. Й. Жук, В. М. Лесина. – К.: Вища шк., 1992. – С. 355-368.

Черемшина Марко // Новий довідник: Українська мова та література. – К.: ТОВ «Казка», 2005. – С. 651.

Черемшина Марко // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст. – В 4-х кн. – Кн. 1. – К.: Аконіт, 2001. – С. 587.

Чопик Р. Черемшина Марко / Р. Чопик // Довідник з історії України (А-Я): Посібник для серед. загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 2001. – С. 1044.

Чопик Р. Черемшина Марко / Р. Чопик // Довідник з історії України. Т. 3. (Р-Я) / за ред. І. Підкови, Р. Шуста. – К.: Генеза, 1999. – С. 566-567.

Шудря М. Відлуння «Крейцерової сонати»: Марко Черемшина (Іван Семанюк) / М. Шудря // Слово і час. – 1997. – № 2. – С. 36.

Інтернет-ресурси

Черемшина Марко [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енциклопедія. – Електр. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE_%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B0. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 25.03.2024. – (Дата звернення 03.06.2024).

Шевелєва М. Марко Черемшина: «Я виріс серед співанок та казок, та сопілок» [Електронний ресурс] / Мар'яна Шевелєва // Український інтерес. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://uain.press/blogs/marko-cheremshina-ya-viris-sered-spivanok-ta-kazok-ta-sopilok-1045959/> – Назва з екрану. – (Дата звернення 14.06.2024).

Якель Р. Талант і трагедія Марка Черемшини [Електронний ресурс] / Роман Якель // Дзеркало тижня. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/ART/talant-i-tragediya-marka-cheremshini-241119.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Черемшина Марко – автобіографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української Літератури. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=4371>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Марко Черемшина – біографія [Електронний ресурс] // Видавництво «Discursus». – Електр. дані. – Режим доступу: <https://discursus.com.ua/authors/marko-cheremshyna>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Черемшина Марко – біографія [Електронний ресурс] // OnlyArt. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://onlyart.org.ua/biographies-poets-and-writers/cheremshyna>

[marko-biografiya/](#). – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Гандзій О. «З його душі виходили два коридори. Один – елегантний, холодний – до його канцелярії. Другий – яскравий, повний квітів і любові – в його Гуцульщину»: Марко Черемшина [Електронний ресурс] / Олександр Гандзій // Gazeta.ua. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://gazeta.ua/articles/history-journal/z-jogo-dushi-vihodili-dva-koridori-odin-elegantnij-holodnij-do-jogo-kancelyariyi-drugij-yaskravij-povnij-kvitiv-i-lyubovi-v-jogo-guculschinu/909153>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Марко Черемшина. Покутський феномен [Електронний ресурс] // Youtube. ART Персона. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=T0kZMfoTf4Q&t=17s>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Процюк С. Марко Черемшина: загадки, таємниці, припущення [Електронний ресурс] / Степан Процюк // Youtube. – Електр. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Xywegsr7XAY>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.06.2024).

Зміст

Біографія.....	3
Літературна спадщина Марка Черемшини.....	5
Про життя і творчість.....	5
Інтернет-ресурси.....	7